

Indywidualizacja w procesie nauczania i wychowania dziecka w wieku przedszkolnym – zestawienie bibliograficzne w wyborze

Wybór i oprac. Bożena Lewandowska

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach, 2016 r.

Materiały dostępne w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej /PBW/ i Bibliotece Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach /UJK/.

Książki i fragmenty książek

1. Czerwińska Elżbieta, Narożnik Małgorzata : Słoneczna biblioteka : przewodnik metodyczny dla nauczycieli przedszkoli. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1997. - 205 s. : rys., tab. ; 24 cm. - Bibliogr. przy rozdz. Zawiera m.in.: Naturalna nauka języka - zarys problematyki (Edukacja poprzez język. Nabywanie umiejętności czytania i pisania. Czytanie. Pisanie. Integracja treści programowych. Pedagogiczne podejście sytuacyjne. Warunki sprzyjające indywidualizacji oddziaływań edukacyjnych - formy pracy, organizacja sali, kącik książki, kącik poezji, miejsce do słuchania kaset magnetofonowych, kącik przyrodniczo-badawczy, kącik alfabetyczny, kącik obejmujący grafoskop, kącik matematyczny, kącik wyposażony w komputer, drukarkę. Prowadzenie działalności diagnostycznej.
Sygn. 223277 Czytelnia PBW
2. Dudzińska, Irena : Dziecko sześciolatnie uczy się czytać. - Wyd. 3 popr. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1991. - 215, [1] s. : faks., fot., rys. ; 20 cm. - Bibliogr. s. 212-214
Zawiera m.in.: Warunki indywidualizacji oddziaływań wychowawczych.
Sygn. 210400 Czytelnia PBW
Sygn. 211542 Wypożyczalnia PBW
3. Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. T. 2, G-Ł / [red. prowadzący encyklopedii Ewa Różycka ; aut. 2 t. Elżbieta Adamczuk et al.]. - Warszawa : "Żak", 2003. -1114, [5] s. : fot., portr., rys., tab. ; 25 cm. – Bibliogr. przy hasłach S. 298-306: Indywidualizacja w nauczaniu (ideologie edukacyjne a indywidualizacja, możliwości ind. kształcenia, ind. celów, treści, tempa nauczania, indywidualny dobór metod, środków, form).
Sygn. 237695 Czytelnia PBW
Sygn. 237696 Bibliografia PBW
4. Foltys, Maria : Sztuka plastyczna w wychowaniu przedszkolnym / red. Z. Krzysztozek i S. Lewinowa. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1967. - 97, [3] s., [12] k. tabl. : il. ; 18 cm. - Bibliogr.
Specyficzny charakter twórczości plastycznej dziecka: Otaczający świat a rozwój ekspresji dziecięcej. Znaczenie estetyki najbliższego otoczenia. Świat przyrody i zjawiska społeczne w twórczości dziecka. Wpływ techniki a twórczość dziecka. Sztuka dorosłych a sztuka dziecka. Charakterystyczne cechy twórczości dziecięcej. Wizja świata uzewnętrzniona w malarstwie dzieci. Indywidualny charakter wytworów plastycznych dzieci ; Rola przedszkola w rozwijaniu twórczości plastycznej dziecka: Warunki dla rozwoju twórczości plastycznej. Postawa wychowawczynie. Organizacja zajęć. Formy i metody pracy. Uwagi ogólne. Indywidualizacja oddziaływań wychowawczych. Integracja różnych zajęć i zabaw a wychowanie plastyczne. Techniki stosowane w zajęciach plastycznych. Rysunek patykami na ziemi lub piasku. Rysunek kredą w drewnianej oprawie. Rysunek węglem. Rysowanie patykami na

podkładzie farby klejowej. Rysowanie świecą. Malowanie farbą plakatową. Wydzieranki. Wycinanki z papieru. Wycinanki ze szmatek. Stemplowanie. Inne techniki.

Sygn. 53978 czytelnia PBW

Sygn. 53979, 53983, 55787 Wypożyczalnia PBW

5. Indywidualizacja pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym w świetle nowych regulacji prawnych /oprac. MEN [dokument PPT]
Dostęp online:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:8Xpc5Nt1310J:www.etwinning.pl/sites/etwinning.pl/files/MENefektywnosc_ksztalcenia.ppt+&cd=5&hl=pl&ct=clnk&gl=pl
6. Indywidualizacja w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej. – Bydgoszcz : Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, 2015 r. [egzemplarz bezpłatny], 60 stron
Spis treści:
I. Podstawa prawna. II. Indywidualizacja. 1. Indywidualizacja przybliżenie pojęcia. 2. Cele edukacji a indywidualizacja. 3. Diagnozowanie potrzeb i możliwości dziecka. 4. Style uczenia się. 5. Rozpoznawanie i rozwijanie inteligencji wielorakich. 6. Zasady kształcenia. 7. Planowanie pracy pedagogicznej nauczyciela. 8. Wybrane koncepcje pedagogiczne, metody, techniki w pracy z dziećmi sprzyjające indywidualizacji. 9. Formy organizacyjne nauczania. 10. Przestrzeń edukacyjna sprzyjająca indywidualnemu rozwojowi dziecka. 11. Środki dydaktyczne wykorzystywane w przedszkolu i w klasach młodszych. 12. Praca domowa. 13. Motywowanie wychowanków do zdobywania wiedzy o świecie. 14. Dostosowanie wymagań do możliwości dziecka. 15. Autorefleksja. 16. Specjaliści wspierający indywidualizację procesu edukacyjnego. Zakończenie.
Dostęp on-line
http://www.cen.bydgoszcz.pl/magazyn/Indywidualizacja_2015.pdf
7. Karbowniczek Jolanta, Kwaśniewska Małgorzata, Surma Barbara : Podstawy pedagogiki przedszkolnej z metodyką - Kraków : Akademia Ignatianum : Wydawnictwo WAM, 2011. - 392 s. ; 23 cm
Zawiera m.in.: S. 320-323: Planowanie pracy indywidualnej z dzieckiem; S. 354-360: Indywidualizacja we wspomaganiu rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym.
Sygn. 251154 Czytelnia PBW
8. Klim-Klimaszewska, Anna : Pedagogika przedszkolna : nowa podstawa programowa . - Warszawa : Instytut Wydawniczy ERICA, 2010. - 376 s.
Zawiera m.in.: S. 115: Zasada indywidualizacji.
Sygn. 246757 Czytelnia PBW
9. Parlak Mirosław : Metody poznawania dzieci w wieku przedszkolnym. W: Wybrane zagadnienia z pedagogiki przedszkolnej / (red.) Elżbieta Zyzik, Kielce. - 2009, s.161-165.
Cele i etapy diagnozy. Poznawanie indywidualne dziecka – obserwacja, wywiad, ankieta i rozmowa z rodzicami. Autor w swojej publikacji przedstawił szczegółowo część wywiadu dotyczącą rozwoju ruchowego, myślenia słowno-pojęciowego, rozwoju społeczno-emocjonalnego dziecka. Krócej omówione zostały : analiza wytworów i prac dzieci, techniki projekcyjne i socjometryczne.

Sygn. 249392 : czytelnia PBW

10. Sztuka nauczania : podręcznik akademicki. [T. 1], Czynności nauczyciela / red. nauk. Krzysztof Kruszewski. - Wyd. 7 zm. - Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2005. - 530, [1] s. : rys. ; 24 cm
S. 128-141: Indywidualizacja kształcenia
Sygn. 239016 Czytelnia PBW
Sygn. 239017, 240496 Wypożyczalnia PBW
11. Tanajewska, Alicja : Diagnoza rozwoju dziecka przedszkolnego przed rozpoczęciem nauki w szkole : program do diagnozy i obserwacji dzieci przedszkolnych. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2014. - 65, [2] s. ; 24 cm
Program do diagnozy i obserwacji dzieci przedszkolnych stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego. Zawiera: szczegółowe cele kształcenia i wychowania, treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i umiejętności dzieci.
Czytelnia Pedagogiczna UJK

Artykuły w czasopismach

12. Bogdanowicz, Marta : Zasady pracy z dzieckiem leworęcznym w przedszkolu. W: Bliżej Przedszkola. - 2014, nr 4, s. 9-11
Nie każde dziecko leworęczne potrzebuje specjalnych ćwiczeń. Wszystko zależy od indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych konkretnego dziecka. Dopiero po rozpoznaniu słabych i mocnych stron dziecka można podjąć decyzje, co do sposobu, rodzaju i zakresu pomocy.
Czytelnia PBW
13. Dorozińska, Alicja : Indywidualizacja drogą do sukcesu każdego dziecka. W: Bliżej Przedszkola. - 2011, nr 9, s. 48-49
Odpowiedzi na pytania: dlaczego indywidualizacja jest taka ważna i w jaki sposób prawidłowo organizować pracę indywidualną m.in. w oparciu o analizę mocnych stron dziecka.
Czytelnia PBW
14. Kopik Aldona, Zatorska Monika : Szansa na zmiany w edukacji. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2011, nr 6, s. 5-11
Wielointeligentna edukacja dla dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Inteligencje wielorakie: inteligencja językowa, inteligencja ruchowa, inteligencja matematyczno-logiczna, inteligencja wizualno-przestrzenna, inteligencja przyrodnicza, inteligencja muzyczna, inteligencja interpersonalna, inteligencja intrapersonalna. Poznawanie możliwości dziecka. Indywidualizacja edukacyjnej aktywności. Krainy zabaw dziecięcych: Kraina Ruchu Twórczego, Kraina Wiedzy, Kraina Wyobraźni.
Czytelnia PBW
15. Kwaśniewska Małgorzata, Żaba-Żabińska Wiesława : Planowanie pracy indywidualnej z dzieckiem. W: Bliżej Przedszkola. - 2011, nr 2, s. 90-93
Zawiera m.in.: przykładowy plan indywidualnej pracy z dzieckiem.

Czytelnia PBW

16. Mądrowska, Wiesława : Indywidualizacja pracy z dzieckiem odroczonym od obowiązku szkolnego. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2015, nr 7, s. 30-33
Klasyfikacja metod wychowawczych. Przykład programu wspomagania rozwoju dziecka. Zbiór metod, które warto zastosować we wspomaganiu dzieci do osiągnięcia dojrzałości szkolnej w zakresie przygotowania do nauki pisania i czytania.
Czytelnia PBW
17. Mądrowska, Wiesława : Nadzór nad indywidualizacją pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2015, [nr] 2, s. 54-55
Metody wychowawcze - Metoda nagradzania (wzmacniania pozytywnego), Metoda karania (wzmacniania negatywnego), Metoda modelowania, Metoda zadaniowa.
Czytelnia PBW
18. Misiorna, Elżbieta : Między rolą przedszkolaka a rolą ucznia / Elżbieta Misiorna, Renata Michalak. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2004, nr 8, s. 3(451)-8(456)
O potrzebie zindywidualizowanych sposobów oddziaływań wychowawczych.
Diagnozowanie dzieci na progu edukacji szkolnej.
Czytelnia PBW
19. Nowak, Urszula : Indywidualny program dydaktyczno-rewalidacyjny dla dziecka słabowidzącego w wieku 3-6 lat. W: Bliżej Przedszkola. - 2006, nr 2, s. 49. - Bibliogr.
Czytelnia PBW
20. Stępnia, Katarzyna : Indywidualizacja działań edukacyjnych. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2010, nr 5, s. 26-30
Cele i założenia indywidualizacji. Diagnoza jako postawa indywidualizacji. Program wspierania indywidualnego rozwoju a program wychowania przedszkolnego. Indywidualizacja w praktyce przedszkolnej. Zabawy wspomagające rozwój.
Czytelnia PBW
21. Suchocka, Mirosława : Grupy różnowiekowe w przedszkolu. W: Dyrektor Szkoły. - 2010, nr 10, s. 60-61.
Zawiera m.in.: metoda indywidualizacji procesu wychowawczo-edukacyjnego.
Czytelnia PBW
22. Zbróg, Zuzanna : (Nie)Respektowanie indywidualności dziecięcej przez nauczycieli. W: Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 36 (58), nr 3 (2012/2013), s. 19-29
Stosunek nauczycieli do indywidualności kształcenia w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Na podstawie przeprowadzonych badań.
Czytelnia PBW